

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра загальної та практичної психології

Дипломна робота
(бакалавра)

з теми: **«ПСИХОСЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ
ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСОБІВ КОМУНІКАТИВНОГО ВПЛИВУ»**

Виконала: студентка 3 курсу
Psms1-B20z групи
спеціальності 053 Психологія
(заочна форма навчання)
Мудрик Вікторія Леонідівна

Керівник:
Онуфрієва Ліана Анатоліївна,
доктор психологічних наук,
професор, завідувач кафедри
загальної та практичної психології

Рецензент:
Гончарук Наталія Миколаївна,
доктор психологічних наук,
доцент, доцент кафедри
загальної та практичної психології

Кам'янець-Подільський – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ	8
1.1. Феномен психологічного впливу.....	8
1.2. Комунікативний вплив: основні особливості та їх характеристика	17
1.3. Комунікативний вплив та чинники його ефективності.....	24
Висновки до першого розділу	38
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОСЕМАНТИЧНОГО АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСОБІВ КОМУНІКАТИВНОГО ВПЛИВУ	39
2.1. Характеристика вибірки та методів дослідження.....	39
2.2. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів	45
Висновки до другого розділу.....	62
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ	72

ВСТУП

Актуальність дослідження. Події та ситуація в Україні впродовж останніх двох років визначається перетвореннями в політичній, економічній, національній, етичній, психологічній, релігійній та інших сферах, яких зазнає наше суспільство. Кардинальна переорієнтація в цих сферах, яка часто проходить стихійно і безконтрольно, залишає у свідомості людей невизначеність, заплутаність, безцільність. Агресивне вторгнення росії кардинально змінило життя кожного громадянина України. Водночас непохитним залишається прагнення України вступу до Європейського Союзу, євроінтеграції життя всіх українців, їхніх думок, дій, сподівань. У межах минулих традицій вивчення закономірностей цього процесу «завоювання» велось під ідеологічною завісою, а відтак визначались і критерії ефективності впливу засобів масової комунікації (ЗМК). Характерними для них виявились деяка штучність, поверховість, що породило у стилях і формах ЗМК стійкість штампів, кліше, сірість, урочисту помпезність.

Використання (а часом і зловживання) означеного арсеналу прийомів та форм у практиці ЗМК нерідко призводило до негативних явищ, артефактів, а часом і до своєрідних «перевертнів», суть яких виявлялася в отриманні результатів, абсолютно протилежних очікуваним, або непередбачуваних ефектів.

В умовах військового стану, економічного спаду, політичної нестабільності, хворобливого переживання переходу на новий рівень суспільних відносин, гостро ставиться питання негативного розвитку, трансформування моральних норм і цінностей у молодіжному середовищі, яке вийшло з поля зору суспільних інституцій. Проблема управління цим процесом, спрямування його в позитивне русло, а також критичне осмислення результатів впливу ЗМК, отриманих в ідеологічно зашорених наукових дослідженнях, підштовхнуло до пошуку інших, глибших

психологічно орієнтованих критеріїв ефективності тих самих засобів масової комунікації.

Об'єкт дослідження – комунікативний вплив.

Предмет дослідження – психосемантичні особливості засобів комунікативного впливу.

Мета дослідження – виявлення психосемантичних особливостей комунікативного впливу та ефективності впливу засобів масової комунікації на свідомість особистості.

Для досягнення поставленої мети були поставлені такі **завдання**:

- здійснити теоретичний аналіз феномену комунікативного впливу, обґрунтувати умови ефективності комунікативного впливу на свідомість особистості;
- здійснити психолінгвістичний та психосемантичний аналіз засобів комунікативного впливу засобів масової комунікації;
- вивчити особливості ефективності комунікативного впливу на особистість у віковому розрізі;
- здійснити кількісну та якісну обробку отриманих результатів, сформулювати висновки.

Теоретико-методологічну основу дослідження склали: принцип системного аналізу людської свідомості (Л.С. Виготський, О.М. Леонтьєв, О.Р. Лурія, Б.Ф. Ломов, Г.С. Костюк, С.Д. Максименко, О.М. Ткаченко та інші), принцип упередженості свідомості (В.Ф. Петренко, О. Тодорова), теорія діяльності (О.М. Леонтьєв, С.Л. Рубінштейн, О.Р. Лурія, П.Я. Гальперін, В.В. Давидов, В.В. Столін та інші), тезаурусно-цільовий підхід (А.П. Назаретян), теорія лінгвістичної відносності Сепіра-Уорфа, асиміляційно-контрастна теорія комунікації Шерифа-Ховланда.

Методи дослідження. У ході проведення дослідження були використані теоретичні методи: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація наукового матеріалу з проблематики дослідження; емпіричні методи: анкетування (з метою визначення домінуючого каналу комунікативного

впливу у ЗМК); психолінгвістичні методи дослідження писемних текстів: інтент-аналіз, контент-аналіз, фреймовий та психографологічний аналізи.

База дослідження. Дослідження проводилось упродовж грудня 2022 року – лютого 2023 року. Для здійснення психосемантичного аналізу засобів комунікативного впливу було підбрано вибірку, що складалася із 60 осіб. Для можливості зіставлення та порівняння отриманих у ході проведення дослідження результатів було обрано 40 студентів-медиків 4 курсу факультету №1 спеціальності 222 Медицина Буковинського державного медичного університету (м. Чернівці) і 20 осіб працездатного віку із сільського і міського населення (Чернівецька область та м. Чернівці).

Наукова новизна отриманих результатів стосується низки аспектів:

- більшої ефективності та системності процесу теоретичного аналізу існуючих критеріїв ефективності комунікативного впливу на особистість, що надало уточнення та розведення таких понять, як «ефект» та «ефективність», де «ефективність» виступає як соціальна характеристика, що включає особистісні, суспільні, національні, етичні та інші моменти; а «ефект» – як об'єктивна властивість будь-якої взаємодії;
- перегляду існуючих раніше парадигм комунікативного процесу та перенесення акценту із «суб'єкт-об'єктних» на «суб'єкт-суб'єктні», де отримувача інформації (реципієнта) вже наділяли активною позицією, що впливає на сам процес породження та передачі інформації, дозволив теоретично обґрунтувати зміну аббревіатури ЗМІ (засоби масової інформації) на ЗМК (засоби масової комунікації), давши їм суттєве уточнення.

Теоретична значущість дослідження полягає в тому, що в ньому отримав подальше експериментальне втілення сформульований Г.С. Костюком принцип «вивчати особистість у її перетворенні», якого він свого часу послідовно дотримувався, продуктивно вирішуючи психолого-педагогічні проблеми навчання. Саме впливаючи на певну (моральну)

структуру сфери свідомості особистості та фіксуючи ці перетворення психосемантичними методами (що дозволяють реконструювати глибинні складові цієї індивідуальної свідомості), ми отримуємо можливість вивчати особистість, обминаючи її вербалізовані, структуровані відповіді, тобто досліджувати особистість ще до того, як вона усвідомить ті перетворення, що відбуваються в ній.

Практичне значення отриманих результатів. Виявлені у ході дослідження чинники комунікативного впливу на особистість можуть бути використані в психології PR, психології реклами, а також педагогічній практиці при розробці конкретних методів виховання і перевиховання. Журналістам, політологам, письменникам, художникам, режисерам, викладачам загальноосвітніх шкіл та закладів вищої освіти, усім працівникам професій, пов'язаних із словотворчою працею, чиї продукти праці адресуються засобами масової комунікації широким масам, отримані результати уможливають: розширити арсенал переконуючої аргументації своїх доробків, виховного впливу, обґрунтування ідеї більш доцільно й ефективно впливати на аудиторію; обґрунтовано вносити корективи у власні дискурси й уявлення про стратифікації аудиторії, її ціннісні світоглядні установки та норми поведінки.

Апробація та впровадження результатів. Результати проведеного дослідження доповідалися та отримали схвалення на таких міжнародних конференціях: на VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми експериментальної психології: досвід та перспективи» на пошану професора А.І. Шинкарюка (26 жовтня 2022 р., м. Кам'янець-Подільський), на VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасної психології: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень молодих науковців» (Кам'янець-Подільський, 17 листопада 2022 р.), на VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми психології особистості на європейському просторі» (Кам'янець-Подільський, 15 лютого 2023 р.), на XV Міжнародній науково-

практичній конференції «Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин» (Кам'янець-Подільський, 21 квітня 2023 р.) та знайшли своє відображення у публікації автора.

Публікації.

Мудрик В.Л. Психосемантичний аналіз ефективності засобів комунікативного впливу. *Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин*: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, 21 квітня 2023 р. / за ред. С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. С. 20–23.

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, який вміщує 65 джерел. Основний зміст роботи та додатки викладено на 77 сторінках. Робота містить рисунки і таблиці.

ВИСНОВКИ

Теоретичний аналіз та емпіричне вивчення проблеми ефективності засобів комунікативного впливу дозволили дійти наступних висновків:

1. Психологічний вплив – це процес взаємодії людей, в якому передбачається така поведінка однієї людини, яка має своїм наслідком або метою змінити поведінку, почуття або думки іншої людини з приводу якогось явища, об'єкта, події

2. У дослідженнях вітчизняних авторів виділялися такі види впливу: наслідування, зараження, навіювання (В.М. Бехтерєв); переконання, навіювання, зараження (Б.Д. Паригін, А.В. Кириченко); навіювання, переконання, конформізм (В.М. Куликов); зараження, наслідування, переконання, навіювання (Г.М. Андрєєва, В.Г. Зазикін); переконання (А.Ю. Панасюк); маніпулювання (О.Л. Доценко, Л.І. Рюмшина).

3. Комунікативний вплив – внутрішня комунікативна установка комунікатора стосовно себе і реципієнта, вербальні і невербальні особливості повідомлення, характеристики комунікативного простору спілкування, складові соціально-психологічного середовища. Комунікативний вплив характеризують такі параметри, як внутрішня комунікативна установка того, хто повідомляє інформацію стосовно себе й реципієнта, вербальні і невербальні особливості самого повідомлення, характеристики комунікативного простору спілкування, складові соціально-психологічного середовища.

4. Домінуючим каналом комунікативного впливу для студентського віку є Інтернет, а для осіб зрілого віку найактуальнішими та найчастіше використовуваними є такий засіб масової комунікації як газети та журнали. Водночас рівень довіри до ЗМІ є достатньо низьким, хоча досліджувані є активними користувачами та споживачами виготовленої ЗМІ продукції. Однак переважна більшість досліджуваних переконані, що ЗМІ мають істотний вплив на свідомість споживача, і лише 10% досліджуваних зазначили, що ЗМІ не мають впливу на населення.

5. Психосемантичними особливостями, що позитивно впливають на ефективність інформаційного тексту, є значний загальний обсяг тексту, середня кількість слів у реченні, високий показник коефіцієнту лексичної різноманітності та логічної зв'язності. Негативний вплив мають високий рівень коефіцієнту агресивності та коефіцієнту емболії. Найоптимальнішим варіантом є речення з середньою кількістю слів, тому що надто великі речення важко сприймаються, а дуже малі – створюють враження недостатності. Також суттєво впливає на ефективність статті коефіцієнт лексичної різноманітності. Використання різних слів у тексті, вживання синонімів роблять текст багатшим, різноманітнішим. Коефіцієнт логічної зв'язності завжди позитивно відзначається на ефективності тексту.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у виявленні механізмів та стратегій ефективного комунікативного впливу у сфері PR-технологій та психології реклами в умовах євроінтеграційних процесів в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація : Підручник. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. 464 с.
2. Альбота С.М. Лінгвістичні особливості маніпулятивних дій у комунікації. *Інформація, комунікація, суспільство*: Матеріали 7-ї Міжнародної наукової конференції ІКС-2018. Львів, 2018. С. 206–207.
3. Бацевич Ф.С. Нариси з лінгвістичної прагматики: монографія. Львів: ПАІС, 2010. 336 с.
4. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. Київ : В. Центр «Академія», 2004. 344 с.
5. Бевз Г.М. Особистісний та суспільний контекст опанування професією майбутніми психологами. *Вісник післядипломної освіти*. 2017. Вип. 3(32), С. 9–19.
6. Безугла Л.Р., Романченко І.О. Лінгвопрагматика дискримінації у публіцистичному дискурсі : монографія. Харків : ФОП Лисенко І.Б., 2013. 182 с.
7. Бігунова Н.О. Позитивна оцінка як засіб маніпуляції співрозмовником (на матеріалі англomовного літературного художнього дискурсу). *Науковий вісник Херсонського державного університету. № 2 (2019). Серія Германістика та міжкультурна комунікація*. 2019. № 2, С. 12–18.
DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2019-2-2>
8. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація. Навч. посіб. Київ :ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
9. Гнатик Л. М. Комунікація: походження, типологія, функції. *Науковий вісник НЛТУ України : збірник науково-технічних праць*. 2011. Вип. 21.10. С. 344–353.
10. Гончарук Н., Онуфрієва Л. Психологічний аналіз рівнів побудови комунікативних дій. *Психолінгвістика. Психолінгвістика. Psycholinguistics*. Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 24(1). С. 97–117.
URL: <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2018-24-1-97-117>.

11. Домрачева І.Р., Аксьонова І.О. Основи мовленнєвої діяльності: навч. посіб. Вінниця, 2018. 101 с.
12. Зайко Л. Маніпуляція в ЗМІ як засіб дегуманізації су-часного суспільства. *Філософія як культурна політика сучасності* : тези доповідей III Всеукраїнської наукової конференції (Острог, 23-24 жовтня, 2015 р.). Острог, 2015. С. 143–145.
13. Засекіна Л.В., Засекін С.В. Психолінгвістична діагностика. Навчальний посібник. Луцьк: «Вежа», 2008. 188 с.
14. Засекіна Л.В., Куренчук Л.С. Психологія ділового спілкування працівників місцевих органів виконавчої влади. Луцьк, 2013. 185 с.
15. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування : навч. посіб. для студентів ВНЗ. М-во освіти і науки України, Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки, 2013. 184 с.
16. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособове спілкування: навч. посіб. 2 е вид. Київ, 2018. 216 с.
17. Кайдалова Л.Г., Пляка Л.В. Психологія спілкування : навч. посіб. Харків, 2011. 132 с.
18. Калмикова Л.О. Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Переяслав–Хмельницький : Переяслав Хмельницький пед. ін-т, 2008. 325с.
19. Климова К.Я. Основи культури і техніки мовлення: Навч. посібник. 2-е вид., випр. і доп. Київ: Ліра–К, 2006. 240с.
20. Кліш П.А., Хом'як А.П. Комунікативний акт як структурна одиниця спілкування. *Педагогічний пошук*. 2014. №4 (84). С. 9–11.
21. Ковалевська Т.Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування: монографія / вид. друге, випр. і доп. Одеса: Астропринт, 2006. 324 с.
22. Косенко Ю. В. Основи теорії мовленнєвої комунікації : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2013. 292 с.

23. Костенко Н. Мас-медіа у виборах: ціннісні орієнтації політичної сфери. *Політична думка*. 2001. № 6. С. 18–20.
24. Куранова С. І. Основи психолінгвістики : навч. посіб. Київ, 2012. 208 с.
25. Лелека Т.О. Психолінгвістика. Навчально-методичний посібник / Укладач Лелека Т.О. Кропивницький, 2022. 121 с.
26. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Львів : Літопис, 2010. 537 с.
27. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі : [В 2 т.]. Т. 1 : Теоретико-методологічні проблеми генетичної психології : монографія. Київ : Форум, 2002. 319 с.
28. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.]. Т. 2 : Моделювання психологічних новоутворень: генетичний аспект: монографія. Київ : Форум, 2002. 335 с.
29. Максименко С.Д. Генетична психологія. Київ : «Ваклер», 2000. 319 с.
30. Максименко С., Немеш О., Максименко К., Набочук О. Психологічні особливості розуміння студентами Інтернет-текстів. *Psycholinguistics. Психолінгвістика. Психолінгвістика*. 2020. Вип. 28(1). С. 95–105. URL: <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2020-28-1-187-213>.
31. Максименко С.Д., Костюк О.В., Максименко К.С., Немеш О.М., Луньов В.Є. Мультилінгвістичний дискурс невротизацій майбутніх лікарів: монографія (С.Д. Максименко, ред.). Київ: Вид-во Людмила, 2020. 170 с.
32. Максименко С.Д., Максименко К.С., Литвинчук Л.М., Немеш О.М. Тенденції та динаміка мотиву діяльності медичного персоналу середньої ланки на різних етапах професійного становлення. *Психологічне здоров'я*. 2020. Вип. 2. С. 40–61. URL: <http://maup.com.ua/ua/psiholog/vipuski2/5-2020.html>. DOI: 10.32689/2663-0672-2020-2-5-40-60.
33. Максименко С.Д., Руденко Я.В., Кушнерьова А.М., Невмержицький В.М. Психічне здоров'я особистості. За заг. ред. С.Д. Максименка. Київ: Вид-во Людмила, 2021. 437 с.

34. Максименко С., Ткач Б., Литвинчук Л., Онуфрієва Л. Нейропсихолінгвістичне дослідження політичних гасел із зовнішньої реклами. *Psycholinguistics. Психолінгвістика. Психолінгвістика*. Переяслав-Хмельницький, 2019. Вип. 26(1). С. 246–264. [https://doi: 10.31470/2309-1797-2019-26-1-246-264](https://doi.org/10.31470/2309-1797-2019-26-1-246-264). URL: <https://psycholing-journal.com/index.php/journal/article/view/715>
35. Мамчур Л.І. Основні структурні одиниці мовленнєвої комунікації. *Педагогічні науки : зб. наук. праць*. Херсон: Вид-во ХДУ, 2009. Вип. 52. С. 116–120.
36. Мамчур Л.І. Текст як засіб формування комунікативної компетентності учнів. *Теоретична і дидактична філологія : зб. наук. праць*. Переяслав-Хмельницький : СКД, 2010. С. 222–231. 34.
37. Мамчур Л.І. Теоретичні підходи до формування комунікативної компетентності учнів основної школи. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету* [Гол. ред. Мартинюк М. Т.]. Умань : ПП Жовтий, 2010. Ч. 4. С. 171–179.
38. Мамчур Л.І. Витоки компетентнісного підходу до навчання мови в дослідженнях вітчизняних учених. *Українська мова і література в школі*. 2011. № 2. С. 8–13. 36.
39. Мамчур Л.І. Реалізація принципу перспективності і наступності у процесі формування комунікативної компетентності учнів початкової та основної школи. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2011. № 15 (226), Ч. III. С.18–25.
40. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. Київ : Академія, 2012. 288 с.
41. Матвієнко О.В., Затворнюк О.М. Професійна підготовка майбутніх психологів як психолого-педагогічна проблема. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. 2014. Вип. 1 (1), С. 215–220.

42. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Емпіричний інструментарій впровадження методу діалогічного аналізу випадку у психодіагностичну та психотерапевтичну практику: методичний посібник. Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, 2022. 258 с.
43. Онуфрієва Л.А. Розвиток професіоналізму майбутніх фахівців соціономічних професій: соціально-психологічний вимір: монографія. Київ: Видавець Бихун В.Ю., 2020. 320 с. ISBN 978-617-7699-08-7
44. Онуфрієва Л.А. Психологічний супровід формування іншомовної комунікативної компетенції у студентів соціономічних спеціальностей ВНЗ. *Педагогіка та психологія : сучасні проблеми та перспективи розвитку* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 листопада 2012 р.). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2012. С.105–107.
45. Онуфрієва Л.А. Теорія і практика іншомовної комунікативної взаємодії у підготовці майбутніх фахівців соціономічних професій. *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*, Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2014. Вип. 23. С. 473–491.
46. Онуфрієва Л.А. Іншомовна комунікативна взаємодія у підготовці майбутніх фахівців. [Електронний ресурс] Матеріали XIII Міжнародної науково-технічної конференції «АВІА-2017» 19-21 квітня. Київ. 37.75-37.79. – Режим доступу – <http://avia.nau.edu.ua/indexallua.php>. – Назва з екрану.
47. Онуфрієва Л.А., Ващенко І.В. Концептуальні межі поняття «копінг-стратегій особистості» у психології. *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*. 2018. Вип. 41. С. 228–239.
48. Пахомова О.Л. Роль внутрішнього мовлення в розвитку психологічної культури спілкування у майбутніх психологів. *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*. 2013. Випуск 19. С. 544–555.

49. Пасенчук Н. В. Поняття дискурсу як комунікативної події та текстової категорії. *Science and Education a New Dimension. Philology*. V(33), Issue: 123, 2017. С. 52–55.
50. Посмітна В.В. Особливості маніпулятивного мовного впливу у військових і правоохоронних періодичних виданнях України. *Філологічні студії*. 2012. Вип. 7. С. 245–257.
51. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів: Видавництво «СПОЛОМ», 2001. 223 с.
52. Руда О.Г. Мовне питання як об'єкт маніпулятивних стратегій у сучасному українському політичному дискурсі : монографія. Київ, 2012. 232 с.
53. Сорокіна Л.Є. Мовленнєва маніпуляція та інші види мовленнєвого впливу: термінологічне розмежування понять. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2014. Випуск 8. Том 2. С. 157–159.
54. Синишина В.М. Упровадження методу активного соціально-психологічного пізнання в систему підготовки майбутніх практичних психологів. *Компетентнісний підхід у вищій медичній освіті*. 2020. № 1. С. 77–81.
55. Татенко В.О. Психологія впливу: суб'єктна парадигма. *Наукові студії із соціальної та політичної психології: Збірник статей*. Київ : «Видавництво «Сталь», 2000. Вип. 3(6). С. 3–18.
56. Шандрюк С.К. Психологічні засади розвитку професійних творчих здібностей майбутніх практичних психологів : дис. ... докт. психол. наук : спец. 19.00.07 Тернопіль, 2016. 458 с.
57. Шатілова О.С. Імплікатури мовленнєвого спілкування як важлива складова інтерпрет ації спонукальних висловлень. *Мова*. 2013. №20. С. 203–207.
58. Шкіцька І.Ю. Маніпулятивні тактики позитиву: лінгвістичний аспект : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. 440 с.

59. Шуляк І. Непрямий мовленнєвий акт як мовний репрезентатив комунікативної інтенції. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2015. С. 287–291.
60. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: Навч. посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 312с.
61. Maksymenko S. Genesis of personality existence. Monograph. Montreal: Accent Graphics Communications, 2015. 368 p.
62. Maksymenko S., Maksymenko K., Irkhin Yu. Systemic Nature of Human Psyche and Psychology of Education. *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*. 2020. Вип. 50. С. 146-166. URL: <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2020-50.146-166>.
63. Rezaei A., Mousanezhad Jeddi E. The Contributions of Attentional Control Components, Phonological Awareness, and Working Memory to Reading Ability. *Journal of Psycholinguistic Research*. 2020. Vol. 49. P. 31–40. URL: <https://doi.org/10.1007/s10936-019-09669-4>.
64. Stephens K.K., Rains S.A. Information and communication technology sequences and message repetition in interpersonal interaction. *Communication Research*. 2011. Vol. 38, No 1. P. 101–122. DOI:10.1177/0093650210362679.
65. Walther J.B. The effect of feedback on identity shift in computermediated communication. *Media Psychology*. 2011. Vol. 14. P. 11–26. DOI:10.1080/15213269.2010.547832.